

RS

ایران بزرگترین دشمن آمریکا نیست

در مصاحبه‌ای اخیر با برنامه «۶۰ دقیقه»، کامالا هریس، معاون رئیس‌جمهور آمریکا، ایران را به عنوان بزرگ‌ترین دشمن ایالات متحده معرفی کرد و گفت: «ایران دستش به خون آمریکایی‌ها آلوده است». او همچنین گفت که ایران با ۲۰۰ موشک بالستیک به اسرائیل حمله کرده است.

اگر چه درست است که ایران در کشتار صدها نیروی آمریکایی که در جنگ عراق - جنگی که براساس تحلیل‌های اشتباه دیک چنی، یکی از حامیان هریس، آغاز شد - شرکت داشتند، نقش داشت اما این نکته اخلاقی، از نظر استراتژیک بی‌ربط است و ادعای هریس به نظر غیرمنطقی می‌رسد.

ایران یک قدرت منطقه‌ای در خاورمیانه است؛ منطقه‌ای که ضعیف و فقیر بوده و برای ایالات متحده سودمند است که از آن فاصله بگیرد.

برای بررسی تهدید ایران، باید از اصول اولیه شروع کرد. ایران موشک‌هایی ندارد که به ایالات متحده برسند و توانایی اعمال قدرت نظامی در خارج از مرزهایش را نیز ندارد. دکترین نظامی ایران بر اساس دفاع عمقی بنا شده، به این معنا که در برابر تهاجم به تدریج عقب‌نشینی کرده و سپس فرصت‌هایی برای ضدحمله پیدا می‌کند. در آخرین گزارش اژانس اطلاعات دفاعی آمریکا درباره توانمندی‌های نظامی ایران آمده است که «استراتژی نظامی ایران بر بازدارندگی از جنگ‌های متعارف و استفاده از عملیات تبلیغاتی، جنگ روانی و نیروهای نیابتی برای پیشبرد اهداف امنیتی‌اش در منطقه متمرکز است.»

این استراتژی شباهتی به ماشین جنگی نازی‌های آلمان در سال ۱۹۴۰ ندارد. جلوگیری از جنگ متعارف و دنبال کردن اهداف امنیتی از طریق تبلیغات و نیروهای نیابتی، راهی برای تسلط بر خاورمیانه نیست، به بی‌سابقه بزرگ‌ترین تهدید برای آمریکا محسوب شود.

اگر بخواهیم هر قدرتی در خاورمیانه را به عنوان دشمن اصلی ایالات متحده معرفی کنیم، باید نشان دهیم که آن کشور حداقل توانایی تسلط بر منطقه خود را دارد. از سال‌ها پیش و حتی قبل از دکترین کارتر، برنامه‌ریزان دفاعی ایالات متحده نگران بودند که یک قدرت هژمون در خاورمیانه بتواند بازار نفت جهانی را تحت تأثیر قرار دهد و قیمت جهانی نفت را مختل کند.

ایران هیچ شانسسی برای تسلط بر خاورمیانه ندارد. تجهیزات نظامی قدیمی که به درستی نگهداری نشده، استراتژی نظامی متفاوت و نبود قدرت توپخانه و آتش کافی و همچنین نبود تجربه در عملیات ترکیبی تهاجمی، مانع از هرگونه تسلط منطقه‌ای برای این کشور می‌شود. حتی اگر ایران قصد حمله به یک همسایه را داشته باشد، نیروی هوایی از راه دور می‌تواند به سادگی نیروی مهاجم را هدف قرار دهد.

این نکات در ارتش متعارف ایران که در آینده نزدیک قابل حل نیستند، مانع از تسلط ایران بر منطقه می‌شود و ایرانی که توان تسلط بر منطقه خود را ندارد، نمی‌تواند بزرگ‌ترین تهدید برای ایالات متحده باشد.

با این حال، ایران ایدئولوژی ضدآمریکایی قوی دارد و از گروه‌های نیابتی در منطقه حمایت می‌کند که مانع تحقق اهداف آمریکا می‌شوند. از این منظر، پراکندگی نیروهای آمریکایی در منطقه، که هیچ نقش نظامی معناداری ندارند و تنها باعث تحریک جنگ با ایران یا تسهیل حملات اسرائیل به سوریه می‌شوند، بی‌معنی به نظر می‌رسد. هرچه ایالات متحده به ایران نزدیک‌تر شود، ایران توان آسیب رساندن بیشتری به آمریکایی‌ها پیدا می‌کند. عراق تا زمانی که آمریکا به آن حمله نکرد، تهدید کوچکی برای واشنگتن بود. اما با این حمله، عراق به مشکلی بزرگ‌تر تبدیل شد. تحریک کردن یک لانه زنبور یا بازی کردن در نزدیکی باتلاق خطرآتشی واقعی دارند؛ بهترین راهکار، دوری جستن از این موقعیت‌هاست و در مورد ایران هم این رویکرد منطقی‌ترین است.

در نهایت، شاید بتوان از کاملاً هریس دفاع کرد که او در تلاش بود پاسخی ارائه دهد که کمترین آسیب سیاسی را برایش به همراه داشته باشد. اما واقعیت این است که او در این مورد اشتباه می‌کند. اگر اظهارات او به سیاست‌گذاری تبدیل شود، ممکن است آمریکا را بیشتر در مسیر اشتباه در خاورمیانه فرو ببرد.

بین‌الملل

INTERNATIONAL

محمدحسین لطف‌الهی

خبرنگار گروه بین‌الملل

تحلیل رخداد

یک سال و ۱۱ روز پس از عملیات طوفان الاقصی در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، اسرائیل خبر داد که توانسته است یحیی سنوار، رهبر جنبش حماس و مغز متفکر عملیات ۷ اکتبر را به شهادت برساند.

در فاصله کوتاهی پس از غافلگیری امنیتی و نظامی بزرگ اسرائیلی‌ها، یوآو گالات، وزیر دفاع کابینه نتانیاهودر باره یحیی سنوار گفت که «اوقف مدت محدودی زنده خواهد بود» و سایر مقام‌ها و رسانه‌های اسرائیلی نیز در توصیف او عبارت «مرده متحرک» را به کار بستند تا مشخص شود که سنوار یکی از اصلی‌ترین اهداف اسرائیل خواهد بود. با این حال بیش از یک سال زمان برد تا اسرائیلی‌ها بتوانند در نوار غزه، منطقه‌ای کوچک که از هر سو در محاصره آن‌هاست «به طور اتفاقی» به سنوار دست پیدا کنند.

تایمز اسرائیل در گزارشی به نقل از منابعی در ارتش اسرائیل از لحظه ترور سنوار می‌نویسد: «سنوار و دو همراه دیگر او در رفح در جنوب نوار غزه در ساختمانی بودند که نیروهای اسرائیلی به آن ساختمان آتش گشودند. پس از طولانی شدن مبارزه، دستور حمله هوایی به ساختمان داده شد. همزمان گلوله‌های تانک هم به سوی ساختمان شلیک شد. زمانی که نیروهای اسرائیلی وارد ساختمان شدند دریافتند که یکی از اعضای کشته‌شده حماس شباهت بسیاری به یحیی سنوار دارد. آن‌ها نمونه DNA او را به اسرائیل فرستادند و در نهایت هویت او تأیید شد.»

روزنامه هآرتص هم روایتی مشابه اما با تفاوت‌هایی در جزئیات از آخرین لحظات سنوار ارائه کرده است: «صبح چهارشنبه، یکی از سربازان، یک چهره مشکوک را در حال حرکت در ساختمانی در تل سلطان مشاهده کرد. حدود پنج ساعت بعد، یک پهپاد نظامی سه چهره را مشاهده کرد که از ساختمان خارج شده و بین خانه‌ها حرکت می‌کردند. در این لحظه ارتش متوجه شد که آنها عضو حماس هستند و به سوی آنها آتش گشود و آنها نیز آتش را پاسخ دادند. بر اساس تحقیقات اولیه ارتش، آن‌ها در این تبادل آتش زخمی شده و پراکنده شدند. دو نفر به یک ساختمان و سنوار به ساختمانی دیگر رفتند. سپس یک تانک و سایر نیروها به محل رسیدند. در این لحظه، سنوار به طبقه دوم ساختمانی که در آن جای گرفته بود رفت و تانک به سوی او گلوله‌ای شلیک کرد. به نظر می‌رسد که سنوار در اثر شلیک تانک زخمی شده و دست خود را از چست داده بود. پس از ورود سربازان به ساختمان، او دو تانک به سمت آنها پرتاب کرد که از پله‌ها پایین غلتیدند. سربازان عقب‌نشینی کردند و از پهپاد برای اسکن ساختمان استفاده کردند و پهپاد مردی نقاب‌دار با دستی زخمی را مشاهده کرد. سنوار پهپاد را دید و یک تکه چوب به سمت آن پرتاب کرد. در این لحظه تانک دوباره به سوی او شلیک کرد که ظاهراً او را کشت. همزمان، در ساختمانی که دو عضو دیگر حماس به آن رفته بودند، تبادل آتش رخ داد و در این تبادل یک سرباز از گردان ۴۵۰ تیپ یسلاوه به شدت زخمی شد. پس از آن، نیروها ساختمان‌ها را با پهپاد جست‌وجو کردند و اجساد را یافتند، و سربازان متوجه شدند که جسد نقاب‌داری که پیدا شده شباهت به سنوار دارد.»

برای ماه‌ها مقام‌های اسرائیلی و آمریکایی ناکامی خود در یافتن سنوار را این‌گونه توجیه می‌کردند که رهبر حماس در تونل‌های تودر توی غزه پنهان شده و از گروه‌گان‌های اسرائیلی به عنوان سپر انسانی برای حفظ جان خود استفاده می‌کند. برت مک‌گورک، هماهنگ‌کننده امور خاورمیانه و شمال آفریقا در کاخ سفید هفته گذشته در این باره گفته بود: «یحیی سنوار هنوز تصمیم‌گیر اصلی در نوار غزه است. ما باور داریم که جایی میان تونل‌ها زنده است و گروه‌گان‌ها را در نزدیکی خود نگه می‌دارد.» پایگاه خبری اسرائیلی واینت هم در گزارشی که اخیراً منتشر کرد، مدعی شده بود سنوار در تونل‌ها ۶ گروه‌گان را در اطراف خود نگه می‌دارد و از آن‌ها به عنوان سپر انسانی استفاده می‌کند. اما ترور سنوار چه معنایی برای غزه، برای حماس و برای ادامه جنگ دارد؟

آتش بس؟ شاید وقتی دیگر

در نخستین واکنش‌های مقام‌های غربی از جمله رئیس‌جمهور و معاون رئیس‌جمهور آمریکا به ترور یحیی سنوار نوعی خوش‌بینی

به پایان جنگ در پی حذف ارشدترین رهبر حماس دیده می‌شود. جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، با انتشار بیانیه‌ای مدعی شد که «حماس دیگر قادر به انجام یک ۷ اکتبر دیگر نیست» و افزود به‌زودی با بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل سخن خواهد گفت و نحوه بازگشت گروه‌گان‌ها به خانواده‌هایشان و پایان دادن همیشگی به جنگ جاری را به بحث خواهد گذاشت.

کاملاً هریس، معاون رئیس‌جمهور آمریکا نیز مدعی شد این لحظه فرصتی برای پایان دادن به جنگ در غزه به ما می‌دهد. او افزود: «جنگ غزه باید پایان یابد. گروه‌گان‌ها باید آزاد شوند و ساکنان این منطقه از حق تعیین سرنوشت خود بر خوردار شوند و به این رنج پایان داده شود.»

برخی تحلیلگران غربی نیز بر این باورند که این مسئله فرصتی برای «اعلام پیروزی اسرائیل» و پایان دادن به جنگ و آزادسازی

برای ماه‌ها مقام‌های اسرائیلی و آمریکایی ناکامی خود در یافتن سنوار را این‌گونه توجیه می‌کردند که رهبر حماس در تونل‌های تو در توی غزه پنهان شده و از گروه‌گان‌های اسرائیلی به عنوان سپر انسانی برای حفظ جان خود استفاده می‌کند. برت مک‌گورک، هماهنگ‌کننده امور خاورمیانه و شمال آفریقا در کاخ سفید هفته گذشته در این باره گفته بود: یحیی سنوار هنوز تصمیم‌گیر اصلی در نوار غزه است. ما باور داریم که جایی میان تونل‌ها زنده است و گروه‌گان‌ها را در نزدیکی خود نگه می‌دارد.

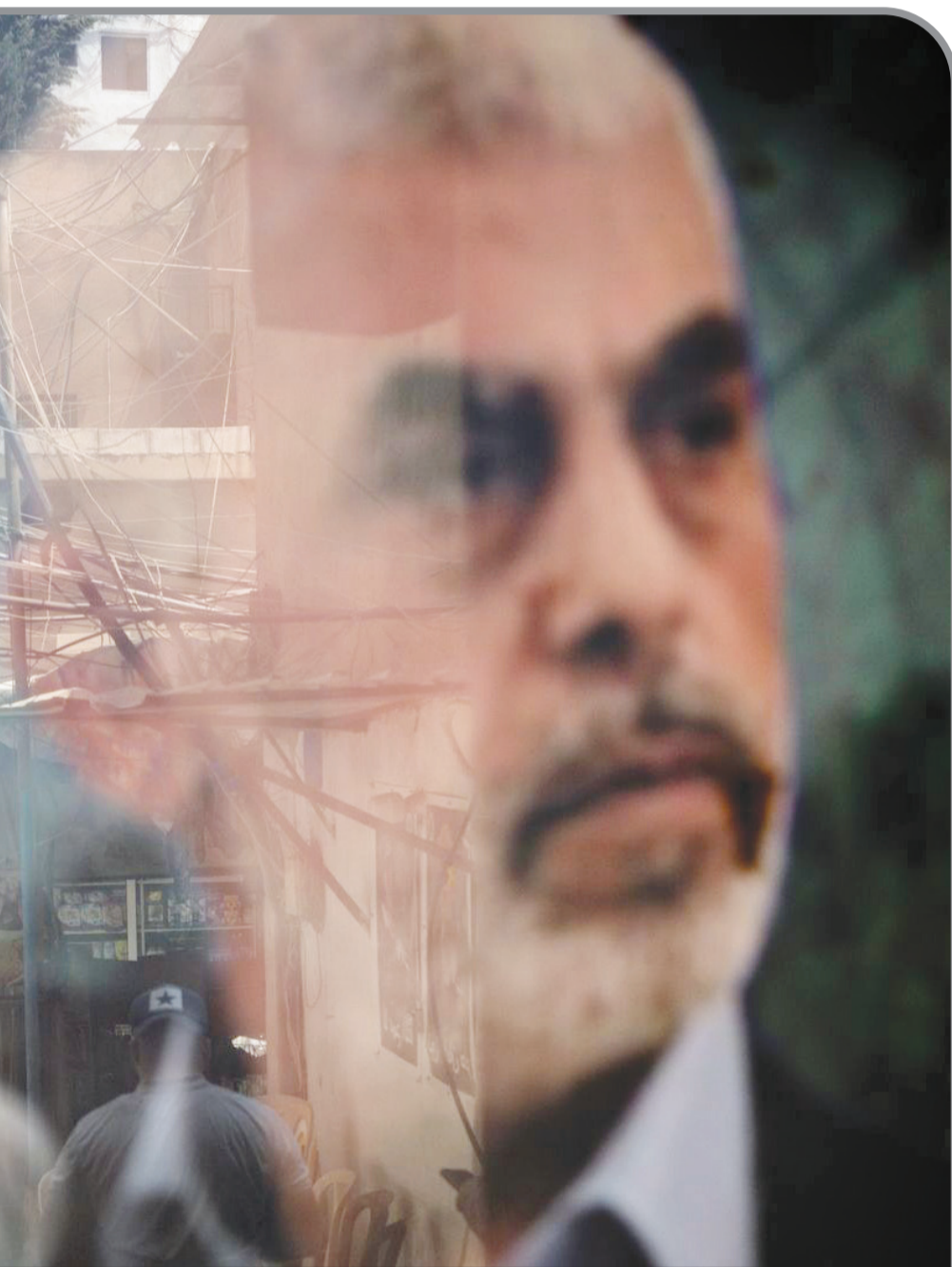
عکس: Gettyimages

غزه پس

ترور رهبر حماس چه معنایی برای غزه

گروه‌گان‌ها از نظر توافق است اما نگاهی به گذشته و البته واکنش مقام‌های اسرائیلی به ترور سنوار نشان می‌دهد بعید به نظر می‌رسد که پایان عمر سنوار تأثیری بر جنگ‌طلبی اسرائیل داشته باشد. نتانیاهو روز پنجشنبه اظهار کرد که «هر چند این پایان جنگ در غزه نیست، اما آغاز پایان آن است.» دانیل هاگاری، سخنگوی ارتش اسرائیل هم با اعلام این موضوع که «کار ما تمام نشده است» گفت: «تا زمانی که همه گروه‌گان‌های خود را به خانه نیاوریم، آرام نخواهیم گرفت و تا زمانی که ماموریت خود در دفاع از مردم اسرائیل را تکمیل نکنیم، به عملیات خود ادامه خواهیم داد.»

با این حال، فلسطینی‌ها معتقدند که با ترور سنوار هم تحولی در جریان جنگ اتفاق نخواهد افتاد. مصطفی برغوثی، رئیس‌مرکز ابتکار ملی فلسطینی در این رابطه به سی‌ان‌ان گفت: «من شک دارم که با ترور سنوار جنگ به پایان برسد. نتانیاهو هیچ اهمیتی برای گروه‌گان‌ها

توقف جنگ و برقراری آتش بس را به نفع خود و دولت خود ارزیابی کند و او مهارت خاصی در بازی با خواسته‌های بین‌المللی و خواسته آمریکا برای آتش بس دارد. فعلاً با دولت آمریکا و خواسته آتش بس آن همراهی نشان می‌دهد اما معلوم نیست در عمل همین مسیر را ببیماید و به جنگ خاتمه دهد.

اگر نتانیاهو تصمیم به ادامه جنگ بگیرد تحولات بعدی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در واقع اسرائیل یک فرصت فوق‌العاده برای نمایش پیروزی در جنگ را از دست می‌دهد و معلوم نیست تحولات بعدی به نفع این رژیم باشند. تحولات گذشته نشان می‌دهد این جنگ برای اسرائیل فرازونشیب‌های زیادی داشته است و بعید است فردا اسرائیل در چنین موقعیت مطلوبی باشد. نمونه این واقعیت تحولات لبنان است. پس از ترور سیدحسن نصرالله، اسرائیل در وضعیت خوبی قرار داشت و به نظر می‌رسید در نبرد با حزب‌الله پیروزی بزرگی به دست آورده است اما تحولات بعدی این نبرد به نفع اسرائیل نبوده است و اسرائیل در نبردهای بعدی چیزهای بسیاری را از دست داده و بدترین روزهای نبرد با حزب‌الله را تجربه کرده است. اگر چه از دست دادن رهبران کارزماتیک مانند نصرالله و سنوار برای حزب‌الله و حماس ضربات سنگینی است اما این سازمان‌ها مقاومت زیادی در برابر چنین ضرباتی دارند.

با ترور رهبران، مقاومت علیه اسرائیل از بین نمی‌رود

ترور یحیی سنوار تحول مهمی در رابطه با پایان جنگ در غزه و برقراری آتش بس است. در واقع این نقطه از تحولات یکسال اخیر این جنگ احتمالاً بهترین زمان برای آتش بس از نظر اسرائیل و منافع آن است. در این نقطه اسرائیل می‌تواند مدعی شود جنگ را با پیروزی به پایان برده است. زیرا همه مسئولان در چه اول حمله به اسرائیل و به‌ویژه مهمترین مسئول عملیات هفت اکتبر را از پای درآورده است. دولت دموکرات‌ها در انتخابات، خاتم هریس، در برخی ایالت‌های کلیدی دارد. نامزد دموکرات‌ها در انتخابات، خانم هریس، در برخی ایالت‌های کلیدی از ترامپ عقب افتاده که یک دلیل مهم آن ناراحتی مسلمانان و افکار عمومی دموکرات از عملکرد دولت بایدن در حمایت از جنایات اسرائیل در غزه و لبنان است. یک آتش بس می‌تواند کمک موثری به حل این مشکل باشد. اما در این میان یک عامل تعیین‌کننده محاسبات نتانیاهو است. معلوم نیست نتانیاهو

در گفت‌وگو با سیدهادی برهانی، استاد دانشگاه و عضو هیئت علمی دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران تبعات ترور یحیی سنوار، رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس را بررسی کرده‌ایم. برهانی معتقد است اگر نتانیاهو تصمیم به ادامه جنگ بگیرد در واقع اسرائیل یک فرصت فوق‌العاده برای نمایش پیروزی در جنگ را از دست می‌دهد و معلوم نیست تحولات بعدی به نفع این رژیم باشد. این گفته و گورا در ادامه می‌خوانید:

ترور یحیی سنوار، رئیس دفتر سیاسی حماس باعث برخی واکنش‌ها از جمله واکنش رئیس‌جمهور آمریکا شده که حامل نوعی خوش‌بینی به آتش بس و مذاکرات است. آیا واقعاً ترور یحیی سنوار نقطه پایانی بر جنگ افروزی اسرائیل است؟